

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum praesentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XXXI. De Excessibus Prælatorum, & Subditorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

TITULUS XXXI.

De Excessibus Prælatorum, & Subditorum.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Quomodo Episcopi, & his Superiores delinquant in inferiores sibi subditos?
4. Quomodo Prælati inferiores?

5. Quomodo subditi in suos Prælatos?
6. De unione Ecclesiarum, ad pactionem Monasteriorum &c. remissive.

Hucusque egimus generaliter de Delictis Clericorum: nunc specialiter agendum de quibusdam, quæ Prælati committunt in Subditos, & isti in suos Prælatos.

Quæritur 1. quomodo Episcopi, & his superiores delinquant in inferiores sibi subditos? *¶* hoc variis modis fieri posse. Et 1. quidem, si eos gravent indebitis oneribus, & exactionibus novis, vel si vexent Censuris, & aliis pœnis indebitè inflictis, aut viltent, & inhonestè tractent, ut aliis, etiam Laicis, sint despiciatui *c. pervenit 1. b. tit.* 2. si eorum Jura, immunitates & Jurisdictionem, privilegio, vel consuetudine legitime præscripta ipsis competentem, diminuunt, aut tollant, vel Ecclesias ipsis subjectas iisdem eripiant *c. adhec 2. eod.* 3. si Ecclesias, vel Beneficia, quorum ordinatio, vel collatio ad eos spectat, sibi retineant, vel sibi ipsis conferant *c. ad aures 3. eod.* 4. si beneficia conferant indignis *c. inter dilectos 11. eod.* de qua materia vide *Libr. 1. Tit. 6 n. 19. cum duob. seqq. & Tit. 14. à n. 36.* 5. si directè, vel indirectè causam præstent homicidio; eo enim commisso, fiunt Irregulares, ita, ut privari debeant Officio Pontificali & Sacerdotali, & ab Episcopatus administratione amoveri *c. ex literis 10. b. tit.* 6. si Sacerdotes sibi subditos cogant ad revelandum peccatorem, vel peccatum auditum in Confessione Sacramentali *c. dilectus 13. eod.*

7. Si sub dictis suis privilegiatis aliquid præcipiant, aut interdican contra tenorem Privilegiorum Apostolicorum *c. sane 5. b. tit.* ubi etiam conceditur, quod hujusmodi indebito Episcopi mandato gravati Prælati Regulares autoritate Apostolica obedientiam denegare possint; item *c. cum ad quorundam 7. eod.* ubi declaratur, Excommunicationem latam contra subditum, quæ non paret contra privilegium, esse ipso Jure nullam; & denique *c. nimis 16. & 17. junct. Clem. un. eod.* ubi plures excessus, & gravamina Monasteriis, & Regularibus, præsertim FF. Prædicatoribus, & Minoribus illata, summam referuntur. Ratio decisionis est, quia etiam Episcopi alique Prælati, seu Superiores tenentur li-

bertates, seu immunitates inferioribus Ecclesiis, vel Clericis Sæcularibus, aut Regularibus à Papa concessas, conservare, cum inferior tollere legem Superioris nequeat *c. cum inferior 16. de major. & obed.*

Farendum tamen, quod in nonnullis casibus Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, non obstantibus Regularium privilegiis, possint procedere contra illos vi Concilii Trid. per quod, uti etiam per aliquot Constitutiones Pontificias quædam illorum privilegia fuerunt revocata: quænam autem illæ sint, dictum est *Libr. 1. Tit. 31. de Offic. Judic. Ordin. n. 30.*

Quæritur 2. quibus modis excedant Prælati Episcopis inferiores? duplex hoc Tit. maxime eorum excessus refertur, quibus ex his, quæ dicta sunt *Libr. 3. Tit. 35. à n. 38.* accedit tertius, specialis Prælatorum Regularium, 1. cum Ecclesias sibi subjectas uniunt, autoritate propria *c. sicut univ. 8. b. tit.* de qua Unione, quomodo, & à quo, quaque ex causa fieri possit, dictum *Libr. 3. Tit. 5. à n. 150.* 2. cum sibi vendicant concessionem Indulgentiarum, publicarum Pœnitentiarum impositionem, & cognitionem causarum Matrimonialium, si hoc faciant, secluso privilegio, & consuetudine legitime præscripta *c. accedentibus 12. b. tit.* 3. cum Prælati Regulares contra formam, à Jure, & Constitutionibus Pontificiis præscriptam, ædificant Monasteria: de qua materia vide *Libr. 3. Tit. 36. à n. 28.*

Quæritur 3. quomodo subditi peccent in suos Prælatos? *¶* 1. quando Festivitates ab Episcopo indictas, aut Censuras, & Interdicta ab iisdem promulgata non observant; nam in his etiam Regulares Exempti parere debent Episcopo *c. fin. b. tit. Trid. sess. 25. c. 12. de Regular. & dictum est Libr. 1. Tit. 31. n. 30. n. quinto tenentur cum seqq.* 2. si contra fidem Episcopo datam eundem negent esse dominum suum, illumque trahant ad Judicium Sæculare, aut invadant; id enim agens deponendus, seu Officio, & Beneficio privandus est *c. gravem 15.* 3. quando Beneficiati sibi in Beneficio mutant causam possidendi, sicut fieret, si

Vi-

Vicarius sibi arrogaret personam, & titulum Rectoris principalis: quod faciens tanquam perjurus, & infamis ab Officii sui executione est amovendus *c. illud 6.* 4. quando plures Clerici sine consensu Prælati sibi faciunt, & usurpant commune Collegium, aliisque Collegiorum jurac. *dilecta 14.* quia licet sint ejusdem Ecclesiæ Beneficiati, non tamen constituunt unum Corpus, sive Collegium, vel Capitulum, nisi ita ordinatum sit in prima fundatione, vel postea privilegio, aut præscriptione obtentum. 5. quando violantur Claustræ Monialium, & Monasteriorum per

ingressum, vel egressum sine licentia: de quo vide *Libr. 3. Tit. 35. de Stat. Monachor. à n. 98.*

Disputant hic aliqui de Unione Ecclesiarum, & Beneficiorum, de Monasteriorum ædificatione, de Religiosorum, & Monialium à Monasteriis suis egressu, & aliorum in ea ingressu. Sed de primo, ut *n. 4. monui*, jam dictum est *Libr. 3. Tit. 5. à n. 150.* de Secundo *Libr. eod. Tit. 36. à n. 28.* de tertio, & quarto *Libr. cit. Tit. 35. à n. 98.* Unde opus non est de his plura differere.

TITULUS XXXII.

De Novis Operis Nuntiatione.

S U M M A R I U M.

1. Quid sit Nuntiatio Novi operis?
2. &c. Quis nuntiare illud possit?
3. &c. Cui?
12. Quo tempore?
13. Quo loco?
14. Ex quibus causis?
15. &c. Quot modis fieri nuntiatio possit?

19. &c. Requisita, ut rite fiat.
22. &c. Effectus nuntiationis rite factæ.
29. &c. Quibus casibus vim non habent?
36. &c. An quilibet in fundo suo ædificare valeat, quidquid, & quo modo ipsi placuerit?

Delinquere aliquando tam Prælati, quam subditi solent Ecclesias, Monasteria, & alia pia loca, aut domos ædificando in damnum, vel præjudicium vicinarum vel aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum &c. quod facientibus occurritur per *Novi operis nuntiationem.*

Quæritur 1. quid sit *Novi Operis Nuntiatio*? R. est legitima prohibitio, ne Ecclesia, Monasterium, vel aliud novum opus extruatur aut extructum, fenestrâ alicubi apertâ, novâ malè impostâ &c. immutetur, vel in coepta constructione, aut mutatione pergatur, donec constiterit de ædificantis jure, aut præstita sit eo nomine satisfactio *l. hoc Edicto 1. §. opus novum 11. ff. h. tit. Host. Summ. hic n. 1. Wefenbec. ff. eod. n. 6. Zœl. ff. ibid. n. 2. Gonzal. in c. 4. hic n. 3. Piching n. 1. Wiesner n. 1.* De hac agitur etiam in *Jure Civil. ff. §. Codic. cujus Leges Papa quoad hoc observari vult etiam in Ecclesiis, aliisque piis locis, post novi operis nuntiationem ædificatis 6. intelleximus 1. h. tit. ubi inter alia dicitur, quod, sicut Leges non designantur SS. Canones imitari ita SS. Statuta Canonum Principum Constitutionibus adjuvantur.* Ex quo desumitur illud axioma Juris receptum, quod Jus Canonicum, & Civile sibi invicem succurrant, & quæ in uno desiderantur, ex altero suppleri possint, ac debeant. *Engl. hic n. 2.*

Quæritur 2. quis nuntiare novum opus possit? R. distinguendo; nam nuntiare novum opus potest vel circa res publicas, vel circa privatas. Circa res publicas, & quando ædificium sit in præjudicium boni publici, nuntiare novum opus possunt omnes de populo *l. in provinciali 3. §. fin. & l. seq. ff. h. tit.* quo casu si multi nuntient idem opus novum, Judex ex iis seligit magis idoneum, ut causam hanc prosequatur, ut notat *Gloss. in §. fin. cit. & habetur l. si plures 2. ff. de popular. act.* Non admittitur tamen 1. Pupillus, nisi simul suâ interfit *l. de pupillo 5. pr. ff. h. tit. & l. mulieri 6. ff. de popul. act.* 2. Mulier *l. mulieri cit.* juxta quam mulier universim à populari actione excluditur, nisi cum ad eam res pertinet. 3. infamis; quia, ut *l. popularis 4. ff. de popul. act.* dicitur, *Popularis actio integra persone permittitur, hoc est, cui per edictum postulare licet.*

Circa res privatas, & ad commodum privatum nuntiare novum opus potest 1. is, ad quem pertinet res illa, cui damnum imminet *l. hoc edicto 1. §. Juris nostri 19. ff. h. tit.* vel qui præterdit, eam ad se pertinere, esto, verè ad ipsum non pertineat *l. hoc edicto cit. pr.* nuntiatio enim per ipsum facta non minus impedit, ne opus fiat, donec pronuntietur, nuntiantem ad hoc nullum jus habere, acsi ve-